

Луценко Д. В.
студентка юридичного факультету

Науковий керівник:
Грицай І. О.
*професор кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор*

ПРОБЛЕМА МІГРАЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ЯВИЩА

Дана проблема являється найактуальнішим та найскладнішим питанням сучасної України. Міграція являється наслідком економічних, політичних і соціальних змін, через що необхідно саме з цих аспектів розуміти і вимірювати міграційні процеси, що диференційовано відбуваються майже в кожній країні. Проблема міграції та регулювання її міграційних потоків стоїть на порядку денному у всіх країнах, до числа яких належить і Україна.

Міграційні процеси спричинені різноманітними політичними, економічними, соціальними і навіть релігійними чинниками, демографією, насильством і конфліктами, а також змінами навколишнього середовища. Проте низький рівень розвитку економіки можна визначити як головний серед чинників міграції громадян України. Спад рівня розвитку економіки призводить до банкрутства підприємств, низького рівня оплати праці та не виправдані її диференціації серед різних верств населення, нестачі робочих місць, недосконалості ринку праці та інші чинники, що обумовлюють сприятливі умови для міграції населення України. Нестабільний спосіб життя, низька соціальна захищеність працівників, велика кількість «прекаріату» (специфічного класу працівників, котрі позбавлені стабільної праці, соціального захисту і пов'язаних благ), недоступність професійних спілок, дискримінаційні умови праці також являються детермінантом міграції [1].

Варто зауважити, що значну частину мігрантів в Україні займає добровільна міграція. Багато інтелектуалів, спеціалістів, вчених, конструкторів, винахідників, управлінців, інженерів шукають застосування своїх талантів в економічно розвинених державах. Достатньо лише згадати лауреатів Нобелівської премії, народжених в українській землі, які змушені були емігрувати з України, стали гордістю інших держав. З України емігрувало багато вчених, конструкторів, економістів, лікарів, акторів, художників, котрі в майбутньому досягли всесвітньо відомої слави.

Міграційна присутність українців в Європі зростає. За даними Державної служби статистики України основними країнами, в котрі виїжджають

українські працівники-мігранти, являються Польща, Чехія, Італія, Іспанія та Німеччина. Якраз Польща сьогодні є основною країною призначення трудових мігрантів з України, що обумовлено потребами ринку праці країни, сприятливим для тимчасового працевлаштування іноземців, територіальною та культурною близькістю [2].

Наболілим питанням є нелегальна міграція, котра стала характерною частиною сьогочасного міграційного процесу. Слід зауважити, що до недавнього часу нелегальна міграція вважалася лише негативним явищем, але відносно нещодавно в ній почали знаходити й позитивні риси. Наприклад: зазвичай представники дрібного і середнього бізнесу, що виробляють товари за невелику ціну та надають послуги для широких мас населення, економлять на дешевій робочій силі. Окрім цього, нелегальні мігранти працюють на ринку праці, де корінні жителі працювати не хочуть у зв'язку з тим, що їх не влаштовує зарплата або умови роботи.

Проблема міграції громадян стала особливо відчутною у період ковід-19, що ще більш збільшило проблему виїзду громадян на заробітки за межі нашої країни. Наразі точно невідомо яка кількість українців працює за межами України. У 2019 році налічувалося 3,2 млн трудових мігрантів (а під час сезонних робіт 7-9 млн.). У 2020 було приблизно 3 млн. Проте через пандемію впродовж року в Україну повернулося приблизно 400-500 тисяч осіб. У 2021 році, за даними Інституту демографії та соціальних досліджень, кількість трудових мігрантів становить 2,5-3 млн [3].

В Україні необхідна продумана і чітка стратегія повернення робочої сили, де головним стимулом повернення повинні виступати позитивні зміни економічного, соціального, культурного характеру на батьківщині, що включатимуть проведення відповідних реформ. Свобода пересування є одним з фундаментальних прав людини, які неможливо обмежити. Міграційний процес дійсно нездоланий, оскільки в його основі лежить глобалізація світової економіки.

1. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 263 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190006.pdf>

2. Трудовая миграция граждан Украины за границу: Вызовы и пути реагирования URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2018-09/Malynovska-d28e1.pdf>

3. Міграційна статистика в Україні та шляхи її удосконалення. Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/socialna-politika/migraciyna-statistika-v-ukraini-ta-shlyakhi-ii-udoskonalennya>